



## Pracujesz jako niania?

Poznaj ubezpieczenia osób  
wykonujących umowę uaktywniającą



ZAKŁAD  
UBEZPIECZEŃ  
SPOŁECZNYCH

**Umowa uaktywniająca** to umowa o świadczenie usług, na podstawie której niania opiekuje się dzieckiem lub dziećmi.

Dzięki tej umowie będziesz objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi, wypadkowym i zdrowotnym. Składki na te ubezpieczenia sfinansuje w całości lub części państwo. Możesz też przystąpić do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. Składkę na to ubezpieczenie finansujesz Ty.

## Możesz pracować na podstawie umowy uaktywniającej, jeśli:

- jesteś pełnoletnia,
- opiekujesz się dzieckiem, które ukończyło 20 tygodni. Opieka może być sprawowana do końca roku szkolnego (31 sierpnia), w którym dziecko skończy 3 lata, a jeśli pobyt dziecka w przedszkolu jest niemożliwy lub utrudniony – 4 lata,
- nie jesteś rodzicem dziecka, którym się opiekujesz,
- podpisałaś umowę uaktywniającą z rodzicami albo z rodzicem, który samotnie wychowuje dziecko. Za rodzica uważa się także opiekuna prawnego oraz inną osobę, której sąd powierzył opiekę nad dzieckiem.

## Kiedy budżet państwa sfinansuje za Ciebie składki

- 1) gdy zarabiasz do 2000 zł (czyli do kwoty minimalnego wynagrodzenia w 2017 r.) oraz
- 2) gdy rodzice dziecka bądź rodzic, który samotnie wychowuje dziecko:
  - są zatrudnieni,
  - pracują na podstawie umowy cywilnoprawnej, która jest podstawą do objęcia ich ubezpieczeniami społecznymi,
  - prowadzą pozarolniczą działalność lub są rolnikami.

## Kto sfinansuje za Ciebie składki, gdy zarabiasz więcej niż minimalne wynagrodzenie

Gdy Twoja pensja jest wyższa niż 2000 zł, to składki od nadwyżki ponad tę kwotę:

Składki są w części lub całości finansowane przez budżet państwa.



- na ubezpieczenia emerytalne i rentowe współfinansujesz wraz z rodzicami dziecka:
  - składkę na **ubezpieczenie emerytalne** Ty i rodzic finansujecie w równych częściach (po 9,76%),
  - składkę na **ubezpieczenia rentowe** finansujecie: Ty w wysokości 1,5%, rodzic – w wysokości 6,5%,
- na **ubezpieczenie zdrowotne** finansujesz Ty,
- na **ubezpieczenie wypadkowe** finansuje w całości rodzic.

Składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe – w każdym przypadku, bez względu na to, czy Twoja pensja przekracza kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, czy nie – finansujesz w całości Ty (o ile przystąpisz do tego ubezpieczenia).

Wszystkie składki, które finansujesz Ty i rodzic, opłaca do ZUS rodzic.

## Jakie obowiązki ma twój płatnik składek

Twoim płatnikiem składek jest **jedno z rodziców dziecka**.

Rodzic powinien:

- zgłosić Cię do ubezpieczeń społecznych lub ubezpieczenia zdrowotnego, za pomocą formularzy ZUS ZUA (do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego) bądź ZUS ZZA (do ubezpieczenia zdrowotnego) w ciągu 7 dni, odkąd zgodnie z umową zaczęłaś opiekować się dzieckiem,
- zgłosić członka Twojej rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego lub go z niego wyrejestrować na formularzu ZUS ZCNA w ciągu 7 dni od dnia, w którym poinformowałaś płatnika składek o konieczności zgłoszenia lub wyrejestrowania danego członka rodziny,
- wyrejestrować Cię z ubezpieczeń na formularzu ZUS ZWUA w ciągu 7 dni, odkąd przestałaś opiekować się dzieckiem,

- sporządzać i przekazywać do ZUS dokumenty rozliczeniowe (ZUS DRA, ZUS RCA, ZUS RZA, ZUS RSA) za poprzedni miesiąc do 15 dnia następnego miesiąca (w niektórych przypadkach zrobimy to za niego),
- potrącać z Twojego wynagrodzenia składki, które finansujesz, w tym składkę na ubezpieczenie chorobowe (jeśli do niego przystąpiłeś) oraz opłacać składki.

## Od jakiej kwoty (podstawy wymiaru) rodzic oblicza Twoje składki na ubezpieczenia społeczne

Jeśli w umowie uaktywniającej ustaliłeś z rodzicami dziecka wynagrodzenie kwotowo, to rodzic **obliczy składki na ubezpieczenia** od Twojego przychodu (np. wynagrodzenia wskazanego w umowie) w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu wykonywania umowy.

Jeśli określiliście inną formę wynagrodzenia (np. możliwość wspólnego mieszkania), to składki na ubezpieczenia społeczne rodzice dziecka obliczą od zadeklarowanej kwoty. Nie może ona jednak być niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia (2000 zł w 2017 r.).

**Składki na ubezpieczenie wypadkowe i dobrowolne chorobowe rodzic dziecka obliczy** od takiej samej kwoty, od jakiej obliczył składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Kwota, od której rodzic i inni płatnicy składek oblicza składki na Twoje ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w 2017 r. nie może przekroczyć 127 890 zł rocznie. Limit ten nie dotyczy kwoty, od której rodzic opłaca składki na ubezpieczenie wypadkowe i chorobowe. Jednak w przypadku ubezpieczenia chorobowego kwota, od której rodzic dziecka oblicza składkę na to ubezpieczenie, w 2017 r. nie może być wyższa niż 10 657,50 zł miesięcznie.

## Od jakiej kwoty (podstawy wymiaru) rodzic oblicza Twoją składkę na ubezpieczenie zdrowotne

Kwota, od której rodzic oblicza składki na ubezpieczenie zdrowotne, jest przychód. Podstawę tę pomniejsza się jednak o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, jeśli do niego przystąpiłeś.

## Jaka jest wysokość składek

Wysokość składek wynosi:

- na ubezpieczenie emerytalne – 19,52% kwoty, od której rodzic oblicza składkę,
- na ubezpieczenia rentowe – 8%,
- na ubezpieczenie chorobowe – 2,45%,
- na ubezpieczenie wypadkowe – wysokość składki jest zróżnicowana,
- na ubezpieczenie zdrowotne – 9%.

### **WAŻNE!**

Rodzic nie opłaca za Ciebie składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych.

## Jakie informacje powinien przekazywać Ci rodzic jako płatnik składek

Rodzic dziecka powinien przekazywać Ci informacje zawarte w dokumentach, w których rozlicza składki, abyś mogła je zweryfikować. Może je przekazywać na piśmie lub – za Twoją zgodą – w formie dokumentu elektronicznego. Jeśli uważasz, że nie są one zgodne z prawdą, to możesz zwrócić się do rodzica o poprawienie danych zawartych w tych dokumentach. Masz na to 3 miesiące od otrzymania informacji. Jeśli rodzic nie sprostuje błędnych informacji w terminie jednego miesiąca, na Twój wniosek sprawę rozstrzygnie ZUS.

### **WAŻNE!**

Płatnik składek, czyli rodzic dziecka, ma obowiązek przekazywać Ci informacje zawarte w dokumentach, w których rozlicza składki, za rok ubiegły w podziale na poszczególne miesiące do 28 lutego roku następnego. Ponadto rodzic przekaże Ci takie informacje za miesiąc poprzedni także na Twoje żądanie, lecz nie częściej niż raz na miesiąc.

### **WAŻNE!**

Sprawdź w swoim urzędzie skarbowym, jakie masz obowiązki podatkowe, które wynikają z umowy uaktywniającej.

## Co dają Ci ubezpieczenia społeczne

Dzięki ubezpieczeniom społecznym możesz otrzymać jednorazowe, okresowe lub stałe świadczenia w razie choroby, urodzenia dziecka i rodzicielstwa, wypadku przy pracy, niepełnosprawności, niezdolności do pracy.

Z ubezpieczenia chorobowego przysługują Ci:

- **zasiłek chorobowy** – jeśli jesteś niezdolny do pracy z powodu choroby,
- **zasiłek macierzyński** – jeśli urodziło Ci się dziecko albo przyjąłeś na wychowanie dziecko w wieku do 7 lat (lub do 10 lat, jeśli dziecko ma odroczone obowiązki szkolne),
- **zasiłek opiekuńczy** – jeśli sprawujesz osobistą opiekę nad chorym dzieckiem, innym chorym członkiem rodziny albo zdrowym dzieckiem do lat 8 w określonych ustawowo przypadkach,
- **świadczenie rehabilitacyjne** – jeśli wykorzystałeś cały okres zasiłku chorobowego, ale nadal jesteś niezdolny do pracy z powodu choroby, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy.

Z ubezpieczenia wypadkowego przysługują Ci:

- **zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne** – jeśli Twoją niezdolność do pracy spowodował wypadek przy pracy albo choroba zawodowa,
- **renta wypadkowa** – jeśli jesteś niezdolny do pracy z powodu wypadku przy pracy albo choroby zawodowej,
- **jednorazowe odszkodowanie** – za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, który jest następstwem wypadku przy pracy albo choroby zawodowej.

### WAŻNE!

Będziesz otrzymywać zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne oraz zasiłek macierzyński również po ustaniu zatrudnienia, jeśli nie zajdą okoliczności wyłączające prawo do świadczeń. Są one zapisane w ustawie.

Z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Tobie lub Twoim bliskim przysługują:

- **emerytura** – przysługuje Ci po osiągnięciu wieku emerytalnego,
- **renta z tytułu niezdolności do pracy** – przysługuje Ci z tytułu niezdolności do pracy,
- **renta szkoleniowa** – przysługuje Ci z tytułu niezdolności do pracy,

- **renta rodzinna** – przysługuje uprawnionym członkom Twojej rodziny po Twojej śmierci,
- **zasiłek pogrzebowy** – przysługuje Twoim bliskim po Twojej śmierci lub Tobie po śmierci członka Twojej rodziny; zasiłek ten przysługuje także osobie niespokrewnionej lub instytucji, które pokryły koszty Twojego pogrzebu.

## **WAŻNE!**

Jeśli otrzymujesz emeryturę lub rentę, a zostałeś uznany za całkowicie niezdolnego do pracy i samodzielnej egzystencji albo ukończyłeś 75 lat, przysługuje Ci dodatek pielęgnacyjny. Do renty rodzinnej przysługuje dodatek dla sierot zupełnych.

### **Podstawa prawna**

- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 372, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1242, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2016 r. poz. 157).

**Ulotka ma charakter informacyjny i nie stanowi wykładni prawa.**

*Warszawa, kwiecień 2017 r.*

Zdjęcie na okładce i stronie 3: PhotographyByMK – Fotolia.com

Skład: Poligrafia ZUS w Warszawie. Zam. nr 1121/17

Druk: Wydż. Poligr. ZUS w Chorzowie. Nakł. 00 000 egz. Zam. nr 0000/17

# JESTEŚ W SIECI? WPADNIJ DO ZUS

[www.zus.pl](http://www.zus.pl)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych  
ul. Szamocka 3, 5  
01-748 Warszawa

Platforma Usług Elektronicznych: [www.zus.pl](http://www.zus.pl)

PUE to nowoczesna i wygodna forma kontaktu z ZUS, dzięki której możesz zrealizować większość spraw związanych z ubezpieczeniami społecznymi bez wychodzenia z domu – przez internet. W ten sposób możesz sprawdzić swoje dane zapisane na indywidualnym koncie w ZUS, przesyłać dokumenty, śledzić stan swoich spraw, a także rezerwować wizyty w jednostce ZUS.

Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS: **22 560 16 00\***

\* koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym

Skype: [zus\\_centrum\\_obslugi\\_tel](https://www.skype.com/join/zus_centrum_obslugi_tel)

e-mail: [cot@zus.pl](mailto:cot@zus.pl)



ZAKŁAD  
UBEZPIECZEŃ  
SPOŁECZNYCH